

KURMANCÎ

Min ev nivîsî ne jî bo sahibrewacan
Belkî jî bo biçûkêd Kurmancan

Ehmedê Xani
(Sedsala XVIII)

rojnameya taybetî ya Enstîtuya Kurdî ya Parîsê li ser pirsên zaravê kurmancî

Civîna Parîsê ya payîza 2006an

Civîna 39an ya Kurmancî rojên di navbera 27/11 - 2/12-2006an de li Parîsê kom bû. Beşdarên civînê li ser peyvên kurdî û îranî di ermenî de, peyvên kêmnas, termên fûtbolê, peyvên di stranan de, ferhenga Avestayî-Kurdî, paşgir û pêşgirên kurdî xebitîn.

Ev hevalên han di civînê de beşdar bûn: Mistefa Aydoğan (Mêrdîn), Lutfi Baksî

(Xerzan), Elîşêr (Wan), Mehmûd Lewendî (Qerejdax), Emîn Narozî (Batman), Kendal Nezan (Diyarbakir), Cemal Onursal (Cizîr), Zinar Soran (Dêrik), Behrûz Şucaî (Kotol), Têmûrê Xelîl (Rewan), Reşo Zîlan (Agirî).

Encamên ji xebata vê civînê di vê hejmara Kurmancî de tîn belav kirin.

Peyvên kurdî û îranî di ermenî de

Amadekar : Têmûrê XELÎL

ermenî	kurdî	tirkî	fransîzî	îngilîzî
	ermenî, êrmenî (m, r)	ermeni	arménien	armenian
	ermenî, ermenkî (n)	ermenice	arménien, langue arménienne	armenian, armenian language
ajdahak	ezderha, ejdiya, ejdeha, ziya, ziha	ejderha	dragon	dragon
koçarî	koçerî	bir Kürt oyunu	une danse kurde	a Kurdish dance
hox	(ji îranî ahaka) ax, xak	toprak	terre	soil, land, earth
axor	axur	ahur	étable	stable
azat, (avestayî azate)	azad	özgür, hür	libre	free
andam, (avestayî hendame)	endam	uzuv	membre	member
ambar, (ji îraniya kevn hembar)	enbar, embar	anbar	dépôt, entrepôt	warehouse, store
bijîşk (ji îranî pizîşk)	pizîşk, pêzêşk	doktor	médecin	physician, doctor
datavor (ji îraniya kevn date: heq, dad)	dadwer	hakim	jugue	judge
dataxaz	dadxwaz, dadres	savcı, dava makamı	procureur	prosecutor
djvar	dijwar	çetin, zor	difficile	difficult
doşab	doşav	pekmez	sirop épais de raisiné	a thickened grape/resinous syrup
gomêş	gamêş	camuş, manda	buffle	buffalo
gaz (ji îranîyê gez)	gaz, gez	arşın	mesure de longueur d'environ 68 cm	a yardstick (about 68 cm long)
gazar	gizêr, gêzer	havuç	carotte	carrot
girpan	girfan, berik	cep	poche	pocket
kopal	gopal	baston, asa	canne	cane
klor	kilor, gilover, gulor	yuvarlak	rond	round
hêl	hêl	kakule	cardamome	cardamon
hîmk	hîm	temel, esas	base, fondation	basis, foundation
hîmn	hîm: bingeh	kök, esas	racine	root
hol	hol; vizik	topaç	toupie	top, spinning top
hazar	hezar	bin	mille	thousand
comard	comerd	cömert, yiğit	brave, généreux	brave, generous
kîp	kîp : şidandî; derî kîp girtin kîpê hev rûniştin	sıkı, çok yakın; kapıyı sıkı kapatmak birbirine çok yakın oturmak	très serré, resseré; fermer bien la porte; s'asseoir très près l'un de l'autre	very tight, tightened up; to shut the door securely; to sit close together
ksak	kîs, kîsik	kese, torba	bourse	purse
kûrak	kurîk	at ya da eşek yavrusu	petit d'un cheval ou d'un âne	a foal (of horse or donkey)
mom	mûm	mum	bougie	candle
şapîk	şapik	gece gömleği	tunique de nuit	night shirt
bizêz	bizûz, gizûz	güve	mite	clothes moth
kap	kap	şerit, kısa şerit	laisse, corde	leash, cord
kaşêl	kaş	çekme, çekiş	traction	traction, haulage
lagan	legan	leğen	assiette large	large bowl
lavaş	lewaş, loş	levaş	fine galette de pain	a flat loaf of fine bread
paç	paç, maç	öpme, öpüş	baiser, embrassade	a kiss, a hug, an embrace
mêxak	mêxik	karanfil	oeillet, clou de girofle	a carnation, a clove

Peyvên kêmnas (II)

Amadekar : Kendal NEZAN

kurdî	tirkî	fransîzî	îngilîzî
hox	küçük giriş kapısı	portillon	gate, barrier
kam n.m.	suyun geçişini engelleyen bir tür vana	dispositif en bois ou en métal bloquant le passage de l'eau (<i>sorte de vanne</i>)	a metal or wooden device for controlling water flow (an adjustable dam)
kamar n.f.	yuvarlak tahta çerçeve (elek, tef, vs)	cadre circulaire en bois (<i>de tambourin, ou d'un tamis</i>)	a circular frame (for a tambourine or sieve)
kamav	su kesildikten sonra arkta kalan birikinti	eau stagnante, flaque <i>n.f.</i> (<i>restant dans la rigole d'irrigation après que l'eau ait été coupée</i>)	a puddle (of water remaining in an irrigation channel after the water has been cut off)
kambûn	diş kamaşması	agacement des dents	having the teeth on edge
kam n.f.	un, yumurta sarısı ve sudan yapılan ve porselen eşya onarımında kullanılan yapışkan	colle artisanale, faite d'un mélange de farine, de jaune d'œuf et d'eau servant à réparer les porcelaines	traditional glue, made of a mixture of flour, egg yoke and water, used for repairing pottery and china.
kam dan; kam dan çiniyê	yapıştırmak, çatlak bir porseleni yapıştırmak	coller, recoller (<i>une porcelaine</i>) ; recoller une porcelaine	to glue, to stick, to glue together pieces of china
tevş, toş, tevşok	yassı, taşlarla oynanan bir çocuk oyunu	sorte de pétanque kurde	a Kurdish game of bowls
tûr n.f.	geleneksel bir Kürt oyunu (oyuncuların bir kısmı geniş bir çemberin içinde durup dışardan yaklaşan oyuncuları kemerleriyle vurur ve kemerlerini almaya çalışır)	jeu traditionnel où une partie des joueurs se tient à l'intérieur d'un grand cercle et frappe à coups de ceinture ceux qui s'approchent d'eux et cherchent à prendre leur ceinture	a traditional game in which some of the players stand inside a large circle and beat back with their belts those who try to approach them and take their belts away
pezmişok, pezmêjek, pezmijk, pezmişk	koyun kenesi	tique (de moutons)	a tick (the insect)
pêcemok	yarasa	chauve-souris	a bat (the flying mammal)
Pêvir, Pêwr, Perwîn, Sureya n.f.	Süreyya	les Pléiades (<i>constellation</i>)	the Pleiades
Pêwr û Mêzîn	Terazi burcu	la Balance (<i>constellation</i>)	Libra (constellation of)
piçiqîn, piçikîn, alîn, lefin	sarılmak	s'enlacer, se nouer	to embrace; to knot
piçiqandin, pêçan, alandin, lefandin	sarmak	enlacer, nouer, ficeler.	to intertwine, knot or tie up
fatfatik, şemşemotik, margîsk, marmarişok, marîjok, fatimoke	fatmacık, çayır kertenkelesi	lézard des près	green lizard
pêxew n.m.	örtü, bataniye	couverture	blanket
şemşemotik n.f.	bir çeşit Kürt mantısı	sorte de gros raviolis kurdes	a kind of Kurdish ravioli
apê mûş (an lûs) an mamê lûs	geleneksel bir Kürt oyunu: iki oyuncu gözleri kapalı bir şekilde belli bir mesafede karşı karşıya oturur. Aralarında bir yastık vardır, oyuncu karşısındakine kefiyesiyle darbe salmadan önce "mamê lûs, xwe bike çilûs, hat te derbeke bênamûs". (Lûs amca, eğil sana kötü bir darbe geliyor) der diğeri darbeden kaçmaya çalışır". En çok puan alan oyunu kazanır. Bir oyuncu karşısındakini vuramayınca oynama sırası diğerinin olur.	un jeu traditionnel kurde dans lequel deux personnes sont assises, séparées l'une de l'autre par un traversin, les yeux fermés. Elles se donnent des coups avec un « egal » noué. Le jeu consiste à esquiver les coups de l'autre. A chaque fois, on prévient l'autre avec : "mamê lûs, xwe bike çilûs, hat te derbeke bênamûs". La victoire est acquise aux points. Dès qu'on manque un coup, c'est l'autre joueur qui reprend la main.	a game in which two people are seated, separated by a cushion, with their eyes closed. they hit out at one another with a knotted "egal". the aim of the game it to dodge the opponent's blows. each time they warn one another with "mamê lûs, xwe bike çilûs, hat te derbeke bênamûs". victory is decided on points. Each time a player misses, his opponent takes over the striking.
pezkoguro n.f.	birdirbir	saute-moutons	leap frog
kerikê kerajo	geleneksel bir Kürt oyunu: oyuncuların biri gözünü kapar ve sırtını diğer oyunculara çevirir. Biri sırtına dokunup "Kerikê kerajo, kî te dajo?" (Eşek sürücüsü eşek, seni kim sürüyor?) der. Eğer sesini tanımazsa onu sırtına bindirip oyun sahasında gezdirir, tanırsa o sırtına biner ve sahayı dolaşır	jeu traditionnel kurde où un joueur ferme les yeux et tourne le dos aux autres. Quelqu'un touche son dos du doigt en disant : Kerikê kerajo, kî te dajo ? (petit âne conducteur d'âne, qui te conduit) S'il ne reconnaît pas la voix, il doit porter la personne sur son dos et faire un tour de terrain, s'il le reconnaît c'est lui qui monte sur son dos	a traditional Kurdish game in which a player closes his eyes and turns his back on the others. someone touches his back saying: Kerikê kerajo, kî te dajo? If he fails to recognize the voice he has to carry that person on his back round the field. If he does recognise the voice, then the other carries him.
çavşüteneke, çavgirtinok, çavgirtineke, veşartok	saklanbaç	jeu de cache-cache	a game of hide and seek
hol, vizik, teqal	topaç	toupie	spinning top
gizgizok	ottan yapılan küçük topaç	sorte de petite toupie faite d'une herbe (gizgizok) qu'on fait tourner sur un plateau.	a kind of small top made of a variety of grass (gizgizok) that is spun on a tray
ponijîn	kara kara düşünmek	avoir des pensées noires, en avoir lourd sur le cœur	to have dark thoughts, to be heavy hearted
ponijîn n.f.	kara düşünce	pensées noires	dark thoughts
pûrisandin	ufalamak	émietter	to shred or crumble
nanê hişk pûrisandin	kuru ekmek ufalamak	émietter le pain sec	to crumble dry bread
tûtûn pûrisandin	tütün yapraklarını ufalamak	émietter les feuilles de tabac	to shred tobacco leaves
qefilîn, cemidîn, qerimîn, simirîn	soğuktan donmak	être transi, geler <i>v.i.</i> , se refroidir <i>v.pr.</i> , se geler <i>v.pr.</i> , FAM. cailler <i>v.i.</i>	to be numb with cold, to be freezing,
qefilîn, betilîn, rat bûn, westiyan	(bazı kuzey ağzlarında) yorulmak, yorgunluktan halsiz düşmek	(REGION.) (<i>dans certains parlers du nord</i>) être fatigué, être épuisé, être exténué	(in some northern regional dialects) to be tired, worn out, exhausted
qerqaş, çilspî	saf beyaz, parlak beyaz	blanc pur, d'un blanc éclatant	pure white, a brilliant white
qesidandin	1) asmak, takmak; 2) çarpmak 3) baş vurmak	1) accrocher <i>v.tr.</i> 2) heurter <i>v.tr.</i> 3) adresser une requête.	1) to hang up; 2) to collide with or bump into s.o.; 3) to petition a court
qesidîn	1) uğramak; 2) yönelmek, başvurmak	1) visiter <i>v.i.</i> , rendre visite en passant, faire halte; 2) s'orienter <i>v.pr.</i> , s'adresser à...	1) to call in on s.o.; 2) to go and see s.o.
lî mala yekî qesidîn	birine uğramak	faire étape chez quelqu'un	to break one's journey at s.o.'s
qesp	sert, sağlam (taş yada çakmak taşı için)	solide (qualité d'une pierre, d'une pierre à briquet)	solid (eg. like a stone or a flint)
qeş n.f.	(batı ağzlarında) soyma	(<i>dans les parlers de l'ouest</i>) épluchage	(in the western dialect) peeling (fruits etc)
qeş kirin	soymak (meyve ve sebze)	peler, éplucher	to peel or clean fruit or vegetables

qetek	buğday ya da pirinci ayıklamada kullanılan tahta sini	plateau en bois utilisé pour trier le blé ou le riz des cailloux	a wooden tray used for sorting wheat or rice to remove small stones
qewarok	içi henüz oluşmamış taze ceviz	noix verte dont la coquille n'est pas encore formée.	an unripe nut whose shell has not yet formed
qewlî, bi qewlî	göre, -e göre	selon	according to
qewlî filankesê/î	falancaya göre	selon un tel	i.e according to so and so
qewilandin	(ender) inandırmak, ikna etmek, baştan çıkarmak (bkz qebûlandin)	(rare) convaincre <i>v.tr.</i> , persuader <i>v.tr.</i> , séduire <i>v.tr.</i> (voir qebûlandin)	(rare) to convince, to persuade or to seduce s.o. (see also qebûlandin)
qewîfî, tenbî	tenbih, tavsiye, sipariş	avertissement, recommandation, avis, conseil	a warning, an advice or recommendation
qewîfî kirin	1) tenbihlemek, tavsiye etmek; 2) sipariş vermek	1) donner un avis, conseiller, recommander ; 2) passer commande ;	1) to give advice, to advise or recommend; 2) to place an order
qewîfî lê kirin	birini tenbihlemek	recommander à...	to recommend to s.o.
qewîtiya pêşyan	ataların tavsiyesi, ata sözü	tradition, adage	a tradition, a saying
qeyal, qiyale n.f. AR.	öğlen uykusu, öğlen dinlenmesi	repos de midi, sieste	a mid-day rest, a siesta
ketin qeyalê	öğlen istirahatına çekilmek	faire la sieste, se mettre à l'abri de la chaleur pour le repos de midi	to take a siesta, to shelter from the heat, to take a mid-day nap
qebal adj. AR.	olgun, olgunlaşmış	mûr, mûri	ripe, ripened
qêna adv.	(ender) güçlükle, zor, güç bela	(rare) difficilement	(rare) with difficulty
qêna hat	güç bela geldi	il est arrivé avec peine.	he arrived with difficulty
qîcî, qîj, qîjî	kaynar, kaynaşan	(rare) bouillant(e), bouillonnant(e), effervescent(e)	(rare) boiling, effervescent
qîç n.f.	(yerel) an	REGION. moment	(regional) moment, short while
qîçekê ; bi vê qîçê vegeriyan	bir anlık; anında döndüler	REGION. moment, un petit moment ; ils sont revenus tout de suite	(regional) a moment, a short while; they returned immediately
qîdîk n.f.	kursak	jabot	crop (of bird)
qîdîka mirîşkan,	tavuk kursağı	jabot d'une poule	a chicken's crop
qîdûm n.f.	tırmık	râteau <i>n.m.</i>	a rake
qîdûm kirin ; erd qîdûm kirin	tırmıklamak	ratisser ; ratisser le sol	to rake
qîdûmkirin	tırmıklama	ratissage (du sol)	raking
kubik, qîlûz, xûz	kambur	bosse	hump
qîlvilandin n.f.	1) çalkalama; 2) sarsma	1) rinçage ; 2) secousse	1) rinsing; 2) a jolt or bump
qîlvilandin	1) çalkalamak; 2) sarsmak, silkelemek	1) rincer, passer à l'eau ; 2) secouer	1) to rinse out, to soak; 2) to shake
qîlvilîn	1) çalkalanmak; 2) sarsılmak, silkelenmek	1) être rincé, être passé sous l'eau ; 2) être secoué, être agité	1) to be soaked; 2) to be shaken or disturbed, to be agitated
qîmil, qîmir, qemer	yanık ten	hâle, teint hâlê	tan, a tanned complexion
qîmitokî	1) buruşuk; 2) solmuş, solgun	1) froissé, chiffonné, froncé, plissé ; 2) flétri, fané	1) creased, crumpled; 2) withered, wilted, faded
qînyat n.f.	1) takat, güç; 2) kanaat (bkz qenaet)	1) force <i>n.f.</i> , vigueur <i>n.f.</i> , énergie <i>n.f.</i> ; 2) conviction, croyance. Voir aussi qenaet	1) force, energy; 2) conviction, belief (see also qenaet)
qînyata min bi te re	sana güveniyom	je te fais confiance	I trust you
qînyata çavan	güründüğü kadar	à vue d'œil	as far as one can see
dîtina çavan qînyata dilan e	gözle görmek inanmaya yeter	la vue suffit à rassurer le cœur	the sight is enough to reassure the heart
qînyata dil şkêrandin,	muradına ermek, gönlünün arzularını gerçekleştirmek	réaliser un désir profond, s'efforcer, chercher à obtenir la réalisation d'un vœu, d'un désir	to achieve a deep wish or desire
qîn, qînik, qînik, qînike	nakarat	refrain, rengaine,	a refrain or melody
qînêre, qînotî	öğleden sonra yenilen hafif yemek	goûter <i>n.m.</i> , repas léger pris dans l'après-midi.	tea, i.e a light meal or snack taken mid-afternoon
qîran	salgın hayvan hastalığı:	épizootie <i>n.f.</i>	epizootic disease
qîran ketiye nav pez	sürü salgına bulaşmış	les moutons sont frappés par une épizootie	the sheep have caught an epizootic disease
qîrçok, <i>syn.</i> çîkûs	cimri	avare <i>adj.</i>	miserly, stingy
qîrçûn n.f.	hayvan yemi artığı	foufrage non consommé par les bêtes et devenu impropre à la consommation	fodder, not eaten by the animals and become unsuitable for consumption
bêşû	kar yığını	congère, amoncellement (de neige)	snowdrift, a heap of snow
qîtin	sigara ağızlığı	fume-cigarette	a cigarette-holder
qîtitk	kuruntu (kurumuş parçacık veya dilimler için)	pièce ou morceau séché (<i>de quelque chose</i>)	a piece or a dried piece (of s.thg)
qîtitkê xwînê	kan kuruntusu;	plaque de sang séché	a pool of dried blood
qîtitkê petêxê	kurumuş kavun dilimi;	tranche de melon séché ;	a slice of dried melon
qîtitkê (mêrî) kulê	baş belası, belalı delikanlı	casse-cou, jeune homme bagarreur	a daredevil, a reckless person
qîl	boynuz	défense	a tusk
qîlê berazan, <i>syn.</i> şirne;	yabani domuz boynuzu,	défense de sanglier	a boar's tusk
qîlê filan	fil dişi	défense d'éléphant	an elephant's tusk
qîqac n.f.	yaklaşık 12 kg olan eski tahıl ölçüsü	ancienne mesure de céréales d'une capacité de douze kilos environ	an old unit for measuring grain, of about 12 kg capacity
qîr, zift	asfalt;	asphalte <i>n.f.</i> , bitume <i>n.m.</i> :	tar, asphalt, bitumen. eg.
qîr kirin	asfaltlamak;	asphalter <i>v.tr.</i> , goudronner <i>v.tr.</i> ;	to asphalt or to tar
... kirin qîrê,	bulaştırmak, çamura batırmak, güç duruma koymak;	engluer, embourber, mettre dans le pétrin	to bog down, to get in a mess
bûn qîr	yapışmak, musallat olmak	être collant, être casse-pied	to be clinging, to be a nuisance
qetran	katran	goudron	tar
qoçandin, quçandin	büzmek;	replier, recroqueviller ;	to fold up again, to huddle;
xwe qoçandin ser hev,	büzülmek, kabuğuna çekilmek	se recroqueviller	to curl o.s. up
syn. xwe qosî ser hev kirin			
qol n.m.	kolye	collier <i>n.m.</i>	necklace
qolê zêran	on iki altın dizili kolye ya da baş takısı	collier ou diadème de douze piécettes d'or	necklace or diadem made of 12 small gold coins
qolê mil, girmilk	omuz başı	articulation du bras à l'épaule	shoulder joint
qolek an qolik n.f.	çerçöp olarak yakılan, bir tür irice deve diken	variété de gros chardon, utilisé comme brindille	a kind of large thistle used for kindling
qolik (bi qolikê ketin)	(koyunlarda) kelebek hastalığı	maladie de foie qui affecte les moutons (être atteint d'une maladie de foie)	liver disease affecting sheep, (to have a liver complaint)
qopik n.m.	1) topal 2) top biçiminde kumaştan düğme	1) cupule du gland; 2) bouton en tissu en forme de boule	1) an acorn cup; 2) a round cloth button
qoqik, kort	oyuk, delik	trou <i>n.m.</i> , cavité <i>n.f.</i>	a hole or cavity
qoqika çav	göz oyuğu	orbite de l'œil <i>n.f.</i>	eye socket

qoqika mējî	kafatasî	boite crânienne	cranium
qoqilandin	1) delmek, oymak 2) oyuğundan çıkmak (göz)	1) trouer <i>v.tr.</i> , percer <i>v.tr.</i> ; 2) sortir de l'orbite (<i>œil</i>)	1) to make a hole, to pierce; 2) to gouge (an eye)
qoq n.f. tizbiya qoq	hint cevizi ağacı ya da kökü; hint cevizi ağacından yapılan tesbih	bois ou racine de cocotier : chapelet en bois de cocotier	the wood or root of a coconut tree a string of beads of coconut wood
qoq, qoqe n.f.syn. meqere qoqeya ta	makara iplik makarası	bobine <i>n.f.</i> bobine de fil	a reel, a spool a reel of thread
qoqilandin	oylatmak (bir çocuğu omuzunda oylatmak)	faire bouger, faire sauter (un enfant sur ses épaules)	to make s.o move or jump (eg. a child on one/s shoulders)
qorbaçe, kuxika qîrîqîrok, xeneqîtik, xeneqûtîk, xeniqok.	boğmaca	coqueluche <i>n.f.</i>	whooping cough
qorç n.f.	bir cilt hastalığı	une maladie de peau	a skin disease
qûrîn n.f.	turna çığılığı	cri de la grue	the cry of a crane (bird)
qoş n.f.	hayvanlarda doğum sancısı	convulsions d'un animal au moment de la mise bas	convulsions of an animal as it gives birth
mî ketiye ber qoşan	koyun doğum sancısı çekiyor	la brebis est prise des convulsions de la mise bas	the ewe is in labour convulsions
quşdik, qutîk, qotîk	ayna	miroir	mirror
qulat	top;	boule :	ball;
qulata berfê	kar topu	boule de neige	snow ball
quloz	1) yüksek; 2) zirve;	1) <i>adj.</i> haut, élevé; 2) <i>n.f.</i> cime, sommet	1) high; 2) summit or peak;
quloz bûn	yükselmek	s'élever ;	to rise;
qulozî hewa bûn	göklere göklere çıkmak	monter vers le ciel	to fly to the sky
quloz kirin	yükseltmek	élever	to raise or bring up
qurs	(yerel) yüce dağ	(régional) haute montagne	(regional) high mountain
kurt, qurt	akbaba	vautour	vulture
kurtê laşan,	leş kargası	vautour moine (<i>aegyptius monachus</i>).	a species of vulture (<i>aegyptius monachus</i>)
quzgezk, cûbir, cûbirk	dana burnu	courtillière; (lat) <i>gryllotalpa vulgaris</i>	a mole cricket (<i>gryllotalpa vulgaris</i>)
gezgez, gezgezk	dana burnu	mufler, gueule de loup ; (lat) <i>antirrhinum</i>	snapdragon (<i>antirrhinum</i>)
qûnteşî, hespê bûkê	helikopter böceği	libellule	dragonfly
sivoreav, seyê avî	su samuru	loutre	otter
qûz, kûjî, kûjik, kûze	sansar	fouine	weasel, stone martin
delek, semûr	zerdeva, ağaçsansarı	martre, zibeline	a marten, sable
kurebeşk, kurbeşk	porsuk	blaireau	badger
qwîz	kokarca	putois	polecat, skunk
sîxur	oklu kirpi	porc-épic	porcupine
cîq	sığircık	étourneau sansonnet, merle	a starling
lî ber xistin	(yerel) çaktırmak	(régional) faire comprendre	(regional) to make s.o understand
lî rû bi ber bûn	(yerel: orta Anadolu Kürtleri) çakmak, anlamak	(chez les Kurdes d'Anatolie) comprendre	(regional: anatolian Kurds) to understand
raber xistin	(yerel) teşvik etmek, çaktırmak, birinin kafasına koymak	(régional) inciter à faire quelque chose, faire comprendre, pousser à..., mettre dans la tête de	(regional) to urge s.o to do s.thg. make s.o understand, to push s.o to ...; to ram s.thg into s.o.'s head
raborandin, raborî kirin	1) geçinmek; 2) geçindirmek, geçimini sağlamak	1) faire passer; 2) assurer sa subsistance	1) help s.o. cross 2) to keep or support oneself
raborî, debar, îdare	geçim;	subsistance;	subsistance;
raboriya me baş e	geçimimiz iyi	nous avons un bon niveau de vie	we have a good standard of living
racivandin	toplamak, biraraya getirmek	réunir <i>v.tr.</i> , rassembler <i>v.tr.</i>	to unite or assemble
racivîn: cûn ser hev, civilîn	büzülmek, çekilmek (kumaş)	se recroqueviller, rétrécir <i>v.i.</i> (<i>le tissu</i>)	to shrivel up, to shrink (cloth)
raçandin	temel atmak	jeter les bases, les fondements	to lay the basis or foundations
ranav, ranaviş n.f.	telkin	suggestion	suggestion
ranavî yekî kirin	birine telkin etmek	suggérer à quelqu'un	to suggest to s.o
ramedan	yatırmak, uzatmak	étendre, allonger	to stretch, lay down, or lengthen
xwe ramedan	uzanmak, yatmak	s'étendre <i>v.pr.</i> , s'allonger sur le dos	to lie down, to lie on one's back
Syn. paldan, razan xwe dirêj kirin			
randin	sürmek, gütmek	mener, conduire	to lead, to drive
raperîn	bir ırmağı geçmek, aşmak	traverser une rivière, franchir <i>v.tr.</i> , survoler <i>v.tr.</i>	to cross a river, to go through or beyond; to fly over or skim through, (depending on contest),
raper	geçit	passage, gué	crossing, ford
rapêlîn	bükme, katlamak	plier <i>v.tr.</i> , replier <i>v.tr.</i>	to fold; to fold over
raps	ekilmiş tarla, ekilmiş arazi	champ cultivé, terrain cultivé.	cultivated field, cultivated land
rasandin, rêsandin	örmek 2) zamk sürmek, yapıştırmak; susturmak	nouer, tricoter 2) coller	1) to knot, to knit 2) to stick
rêsayî, rêsî, rêsandî	örülmüş:	noué, tricoté :	knotted:
rêsayî	örülü, örgülü, eğimli	noué, barbelé	
têlê rêsayî	dikenli tel	fil de fer barbelé	barbed wire
rasteyar	samimi; içten	sincère <i>adj.</i> , franc, franche <i>adj.</i>	sincere, frank
rasteyarî	samimiyet, içtenlik	sincérité <i>n.f.</i> , franchise <i>n.f.</i>	sincerity
pê werkirin, lê kirin	dökmek, serpmek	saupoudrer	to sprinkle
xweyê pê werkirin	tuzlamak, tuz serpmek	saupoudrer de sel	to sprinkle salt
ratib: pergal	düzen;	ordre <i>n.m.</i> :	order, tidiness;
ratiba mala wî rind e	evi çeki düzenlidir	sa maison est bien rangée	the house is tidy
ratûtîkandin	(yerel): örtmek, kaplamak, üstünü kapatmak	(régional) mettre sur, couvrir	(regional) to put s.thg. on, to cover
lihêf ratûtîkandin	üstüne yorgan örtmek	couvrir d'une couette	to cover with a quilt
ravêjker	danışman	conseiller, ère <i>n.</i> , précepteur, trice <i>n.</i>	advisor, tutor
ravrav	kumral	blond vénitien, blond roux.	a reddish blond, ginger coloured
rawêj	1) tavsiye, öğüt, nasihat; 2) konuşma tarzı	1) conseil, recommandation; 2) manière de parler, parler <i>n.m.</i>	1) advice, recommendation; 2) a way of speaking, speech
rawêjkar, rawişkar	danışman	conseiller, ère	adviser,
rawêjkarî, rawişkarî	danışmanlık	fonction de conseiller	counsellor
pê re westan, pê re westiyan	biriyle uğraşmak	s'occuper de quelqu'un, passer du temps avec quelqu'un, se donner du mal pour quelqu'un	to look after s.o., to go to some pains for s.o.
raweşan, raweşîn. Syn. daweşîn;	1) sililmek, sarsılmak 2) dökülmek;	1) trembler, bouger brusquement, de façon saccadée, être ébranlé ; 2) tomber :	1) to tremble, to move jerkily, to be shaken; 2) to fall;

pelên darê raweşiyane	ağacın yaprakları dökülmüş; 3) yığılmak, toplanmak, herkes köye döküldü	les feuilles de l'arbre sont tombées 3) s'attrouper v.pr., se masser v.pr. : tout le monde se rassembla au village.	the leaves have fallen; 3) to flock together, to form a crowd; everyone flocked to the village
her kes raweşiya gund	(yemel) serpmek, dökme	(régional) asperger v.tr.	(regional) to spray
raweşandin: reşandin	çamaşır serilen ip yada yer	étendoir à linge.	a clothesline
raxistek	1) mağrur, burnu havada; ukala 2) (mec.) eşraf	1) hautain, e adj., arrogant, e adj. ; 2) FIG. notable adj.	1) haughty; 2) (fig) noteworthy
raymezî	mağrurluk; ukalalık	arrogance n.f. :	arrogance:
raymezî kirin	mağrur mağrurluk etmek, hava atmak	prendre des airs, faire preuve d'arrogance.	to put on airs, to display arrogance
rebisandin, repisandin, tepisandin	basmak, bastırmak	tasser v.tr.	to pack, to tamp down
rebisîn, repisîn, tepisîn	basılmak, bastırılmak	se tasser	to subside or shrink, to bunch up
rebisandin, rewisandin	sulamak, su vermek	arroser, irriguer	to water, to irrigate
refî n.f.	def, uzaklaştırma;	écartement, éloignement;	a gap or distance;
refî kirin	def etmek, uzaklaştırmak	écarter, éloigner	to separate or move away
regez n.f.	1) ırk; 2) cins	1) race n.f. ; 2) genre n.m.	1) race breed, 2) kind, type
remêl, rimêle, hewêrde, sûsik	bıldırcın	caille	quail
ramî	gösterme;	action de montrer:	showing;
ramî dan	göstermek	montrer	to show
renandin	rendelemek	raboter	to plane down or scrape
rengrêj	boyacı, elbise boyacısı	teinturier	dye
rengrêjxane	kumaş ya da elbise boyama yeri	teinturerie	dyeing
rengrêjî	boyacılık	métier de teinturier	the trade of dyeing
veresîn	çözülme (örgü)	filer, se défaire, se détricoter	to spin, to undo, to unpick
resandin	yetiştirmek	faire pousser, cultiver	to make s.thg. grow, to cultivate
reşbend	(yemel) uçurum	REGION. gouffre n.m.	(regional) a gulf, a chasm
fîrînek, fîrînok, zang	uçurum	abîme	abyss
reşîk, xarûk	yünden örülü çarık	sandale en laine et poils tissés pour l'hiver	a winter sandal woven of wool and hairs.
retimandin, ritimandin	tıkamak	boucher v.tr.	a butcher
retimîn, ritimîn	tıkanmak	être bouché, être obstrué	to be blocked
rewa	ödül;	récompense, prix	a reward, a prize;
rewa kirin	ödüllendirmek	récompenser	to reward
rewag	çadır çeperlerini kaplayan keçeden geniş şerit	bande de feutre qui entoure les haies (çît) autour de la tente	a felt band that surrounds hedges; (çît) or round a tent
rawdîn	çok aç, acından ölen	très affamé, qui meurt de faim.	very hungry, starving
rawdînî	açlık	famine n.f.	famine
dîlq n.m.	1) biçim, kılık; 2) rol;	1) forme ; 2) rôle;	1) form, shape; 2) a role;
ketin dilqê yekî	birinin kılığına girmek, birinin rolünü oynamak	prendre le rôle de quelqu'un	take on s.o.'s role

Termên fûtbol

- II -

Amadekar : Mistefa AYDOĞAN

kurdî	tirkî	fransîzî	îngilîzî
Federasyona Fûtbolê ya Ewrûpayê	Avrupa Futbol Federasyonları Birliği	UEFA (Union Européenne de football)	UEFA (Union of European Football Associations)
Federasyona Fûtbolê ya Navneteweyî	Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği	FIFA (Fédération internationale de football)	FIFA (International Federation of Football Associations)
gol avêtin	gol atmak	tirer un but	to shoot a goal
gol kirin	gol yapmak	marquer un but	to score goal
gola lê	geçerli gol	but valide	valid goal
gola nelê	geçersiz gol	but invalide	invalid goal
golparêz, qelewan	kaleci	gardien de but	goalkeeper
kûpa	kupa	coupe	cup
kûpaya FFE (UEFA)yê	UEFA kupası	coupe de l'UEFA	UEFA cup
kûpaya şampiyonan	şampiyonlar kupası	coupe des champions	champions cup
lêdan, lêxistin	vuruş	tir	kick
lêdana aûtê, derlêderî	kale vuruşu, aut atışı	sortie de but	the goal kick
lêdana destpêkirinê	başlama vuruşu	coup d'envoi, engagement	kick off
lêdana ji goşeyê, goşelêderî	köşe atışı	tir de coin, corner	the corner kick
lêdana penaltiyê, lêdana cezayê, cezalêderî	penalti atışı	penalty	the penalty kick
lêdana serbest a neyekser, serbestlêderîya neyekser	endirekt serbest vuruş	coup franc indirect	the indirect free kick
lêdana serbest a yekser, serbestlêderîya yekser	direkt serbest vuruş	coup franc direct	the direct free kick
lêdana serbest, serbestlêderî	serbest atış, serbest vuruş	coup franc	free kick
maç	maç	match	match
maça neteweyî	ulusal maç	match national	national match
şahê golan, şahê golavêjan	gol kralı	meilleur buteur	top scorer
şampiyon	şampiyon	champion	champion
şampiyonîya cihanê	dünya şampiyonası	championnat du monde	world championship
şampiyonîya Ewrûpayê	Avrupa şampiyonası	championnat européen	European championship
taçavêtin, avêtina ji kenarê, kenaravêjî	taç atışı	remise en jeu	the throw-in
taxim	takım	équipe	team
taximê neteweyî	ulusal takım, milli takım	équipe nationale	national team
tora golê, tora qelewê	kale ağı	filet de but	goal net

Paşgirên kurdî

-III-

Amadekar : Reşo ZÎLAN

-o (I) : Ji bo çêkirina navên hem jin û hem jî mêran bi dawîya peyvê ve tete girê dan.

Nimûne: Soro, Mendo, Bazo, Silo; mo, Zeyno, Xeco, 'Eyşo, Weso.

-o (II) : Ev paşgir ji bo piçûkxistina kesan, tişt, cih û deveran û jê bi gilî û gazin behskirinê, yan jî ji bo saloxdan û wesifdanê tete bi kar anîn. Ev dikare hem di forma dema rewşa gazikirinê de be hem jî ji bo binavkirin û navlêdanîne be.

Nimûne: Hemo, Remo, Şemo, Heso, bavo, Silo, xalo, apo, gundo, çemo, guro, şahîno, hevalo, liço, lîko, xwaro.

-o / -yo (III) : Ji bo forma bangkirina zayenda nêr ya yekhejmar e.

Nimûne: kuro!, bavo!, keko!, zavayo!, gêjo!, dîno!

-ok / -yok (I) : Paşgirek e, ku ji bo salox û wesifdana mirovekî ye.

Nimûne: çepok, tirsok, kenok, mirovok, gerok, revok, şermok, zarok, girîyok, mizmizok, xapînok, xeydok, qarqarok, qehrok, dilbijok

-ok (II) : Bi alîkarîya vê paşgirê ji navdêr yan jî rengdêran navdêrên nû tene afirandin.

Nimûne: gulok, adarok, nîsanok, devok, nezok, pelok, kelok /kelek, miştok, peqpeqok, zelqok /zeliqok, keçelok, şemitok, şînok, gezgezok, xemrevînok, pêkenok, payîzok, dilok

-ok / -yok (III) : Ev paşgira ji bo piçûkkirinê ye. Gava ku tete dawîya peyvekê, tiştê ku jê tete kad kirin, ji aliyê mezinahîyê ve piçûk dike.

Nimûne: ferhengok, fetilok, hêjîrok, şekirok, şemamok, zengilok, xeberok, pîvazok, pîfdanok, kaniyok / kanyok, hestîyok, axayok

-oke : Ji navdêran rengdêrekê diafirîne.

Nimûne: bîroke, şiloke (şilope), şermoke, firoke, virroke, tiroke

-okî : Ev paşgir ji navdêran rengdêrekê çêdike.

Nimûne: qirêjokî, peritokî, zerikokî, reşkokî, gemarokî, pitpitokî, girînokî, gumgumokî, vinvinokî, ximximokî

-olek : Bi vê paşgirê rengdêr tete afirandin.

Nimûne: tatolek

-ole : Bi vê paşgirê rengdêr tene afirandin.

Nimûne: zirtole, tirole,

-olek / -olik : Bi vê paşgirê rengdêr tene afirandin.

Nimûne: gululik, çinçolek (cincilk, çincil), zirtolek

-olekî : Bi vê paşgirê rengdêrekê pêvebrî (atrîbutîv) tete çêkirin.

Nimûne: reşolekî, şînolekî, keşkolekî

-onek : Ev paşgira ji navdêrekê rengdêr yan jî navdêrekê nû çêdike.

Nimûne: tirsonek, zirtonek, bizdonek, fitlonek, zivronek

-or : Bi vê paşgirê rengdêr tete afirandin.

Nimûne: şilor

-orik : Bi vê paşgirê rengdêr tete afirandin.

Nimûne: xilorik

-ose : Bi vê paşgirê rengdêr tete afirandin. Paşgira "-ose" kurtbûyîya paşgira "-asa" ye ku bi maneya „wek, mîna, fena, şubhê" ye.

Nimûne: kerosê.

-otankî : Bi vê paşgirê rengdêrekê pêvebrî (atrîbutîv) tete çêkirin.

Nimûne: reşotankî, pîrotankî.

-over : Bi vê paşgirê rengdêr tete afirandin.

Nimûne: girover / gilover, hilover.

-ox : Ev paşgir bi maneya "çêker, kesê ku dike, kesê ku bi wî karî radibe" dide peyvê. Paşgira "-ox" di zimanê pehlewî de heye û di farisîya îro de jî din peyvan de maye. Lê di kurdî de, herî zêde, di zaravayê zazakî (dimilî) de bi rengê gelekî berfireh tete bi kar anîn. Wisan ku dikare bi maneya "çêker" jî bo her kar û pêşeyî bête bi kar anîn.

Nimûne: çêkrox, kirrox, kirox (kiryox), salox (salix).

-oyî : Bi vê paşgirê ji navdêrekê rengdêrek tete afirandin.

Nimûne: pesnoyî, şeroyî, peyvoyî

-pare : Ev paşgir bi maneya "kerr, perçe, parçe" ye.

Nimûne: yekpare, dilpare, cigerpere,

-perwer : Ji lêkera "perwerandin" a îranî ye ku di maneya "perwerde kirin, xwedî (xudan) kirin, jê re xwedî derketin, mezin kirin, terbiye kirin, hebandin" e de ye. Ev paşgir maneya "kesê / tiştê ku dihebîne / hez dike, jê re xwedî derdikeve" dide peyvê.

Nimûne: kurdperwer, mêvanperwer, nîştimanperwer, mirovperwer

-pêç : Paşgira ji lêkera "pêçandin" e ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê pêçandinê radibe" dide peyvê.

Nimûne: birînpêç, serpêç, dorpêç, rûpêç

-parêz : Paşgira ji lêkera "parastin" e ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê parastinê radibe" dide peyvê.

Nimûne: welatparêz, hawîrparêz

-perest : Paşgira ji lêkera "perestîna" a ku di maneya "hebandin, jê re secde birin" e de ye. Wek paşgir maneya "kesê ku wî tiştî dihebîne, ji wî tiştî re secdeyê dibe" dide peyvê.

Nimûne: agirperest, pûtperest, xaçperest, keysperest, xwepere, kevnepere, pûlperest, nijadperest

-pêj : Paşgira ji lêkera "pehtin / pijandin" e ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê pehtinê radibe" dide peyvê.

Nimûne: xwarinpêj, narpêj, rûnpêj, aşpêj

-pîv : Paşgira ji lêkera "pîvan / pîvandin" e ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê pîvandinê radibe" dide peyvê.

Nimûne: germîv, bapîv

-poş : Paşgira ji lêkera "poşîn" a bi maneya "lixwekirin, wergirtin" e ye. Gava ku tete dawîya peyvekê maneya "kesê / tiştê ku bi karê poşînê radibe" dide peyvê.

Nimûne: zirîpoş, reşpoş, çavpoş

-rax : Paşgira ji lêkera "raxistin" e ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê raxistinê radibe dide" peyvê.

Nimûne: serrax, binrax, cîrax.

-rês : Paşgira ji lêkera "ristin / rêsin" e ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê ristinê radibe" dide peyvê.

Nimûne: teşîrês.

-revîn : Paşgira ji lêkera "revîn / revandin" e ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê revînê radibe" dide peyvê.

Nimûne: xemrevîn, dilrevîn, xewrevîn, hevalrevîn.

-rêj : Paşgira ji lêkera "rêtin / rotin" e ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê rêtinê radibe dide" peyvê.

Nimûne: avrêj, xwînrêj

-saz : Paşgira ji lêkera "saxten" a farisî ye ku dibe "çêkirin" a kurdî û maneya "kesê / tiştê ku bi karê çêkirinê / sazîkirinê" radibe dide peyvê.

Nimûne: dermansaz, diransaz, demsaz, çeksaz, karsaz.

-soj / -soz : Paşgira ji lêkera "sotin" e, ango şewitîn / şewitandinê ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê şewitandin / sotinê radibe" dide peyvê.

Nimûne: dilsoj / dilsoz

-stîn : Paşgira ji lêkera "standin" e ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê standinê radibe" dide peyvê.

Nimûne: ruhstîn

-şikên : Paşgira ji lêkera "şikandin" e ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê şikandinê radibe" dide peyvê.

Nimûne: balafirşikên, fermanşikên, kevirşikên, qeşaşikên, serşikên, deqşikên, dilşikên, şakşikên (=moralşikên)

-şo : Paşgira ji lêkera "şuştin" e ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê şuştinê radibe" dide peyvê.

Nimûne: mirîşo, tenaşo (teneşo, teneşîr), destşo, cilşo, çekşo, kincşo, kiraşo, serşo, firaşo, amanşo, berxşo

-şok : Paşgireke hevedudanî ye, ji paşgira "-şo" û "-k" pêk hatîye. Maneya "cihê ku ew tiştê de tete şuştinê" dide peyvê.

Nimûne: serşok, destşok, pêşok, firaşok

-tir (I) : Paşgireke demê ye.

Nimûne: sibetir, rojtira din

-tir (II) : Paşgira forma kemper ya rengdêrî yan jî hokerî ya ji bo saloxdana rewşeke danberhevî û miqayesekirinê ye.

Nimûne: xweştir, çêtir, germtir, bihatir, bilindtir, xurttir, mezintir, pirtir, dûrtir, zûtir, derengtir, leztir, bezatir.

-tiraş : Paşgira ji lêkera "tiraşîn / tiraştin"ê ye û maneya kesê / tiştê ku bi karê tiraştinê radibe dide peyvê.

Nimûne: kevirtiraş (bertiraş), heykeltiraş, qelemtiraş, dartiraş, sertiraş, simtiraş.

-tirîn : Paşgira forma lapekemper ya rengdêrî yan jî hokerî ya ji bo saloxdana rewşeke danberhevî û miqayesekirinê ye.

Nimûne: xweştirîn, çêtirîn, germtirîn, bihatirîn, bilindtirîn, xurttirîn, mezintirîn, pirtirîn, dûrtirîn, zûtirîn, derengtirîn, leztirîn, bezatirîn

-tî : Paşgirek e ku ji bo çêkirina navdêrên abstrakt tête bi kar anîn.

Nimûne: şivantî, gavantî, hostetî, hevaltî, biratî, mirovtî, zavatî, kurdîtî, kertî, hartî, beredayîtî, durûtî

-van / -evan (I) : Ev paşgira ku di zimanê farisî de "-ban" e, di kurdî de bûye "-van" yan jî "-wan". Di zimanê kurdî de ew bi van çend awayên jêrîn tête bi kar anîn. Wek di van nimûneyan de jî xuya dike, maneya bingehîn ya vê paşgira lêkerî "panêrî / çavnêriya heywanan kirin, çûna ber heywanan, heywan xwedî kirin" e.

Li vir, hewce ye em bibêjin, ku peyva "şivan" a kurdî di zimanê pehlewî de "şuban" e û peyva "şu" ya ku ji zimanê sanskrîtî ye, di vê peyvê de maneya "pez" wergirtiye. Bi vî rengî, ew di farisî de bûye "çûban", lê di kurdî de dengê "ş" yê hatiye parastin û bûye "şivan". Ev peyv çûye nav zimanê tirkî û bûye "çoban". Herwekî ku xuya dike, mîna ku hinek kes dibêjin, peywendîya vê peyvê bi gotina "ço, çov, şiv" nîn e.

Nimûne: şivan, gavan, berxvan, karvan / kehrikvan, golikvan, dikvan, masîvan

-van / -evan (II) : Paşgira "-van"ê xwedî çend guhartoyên din e. Li vir, herwekî di nimûneyên jêrîn de jî dîyar dibe, ji bo çêkirina navên hin kar û pêşeyan e. Ev paşgir maneya "ew kesê ku ji karê navbirî fêhm û beşedike, ew şuxul ji destê wî têt û xwedan wî karî ye" dide.

Nimûne: nêçîrvan, baxvan, lîstikvan, bêrîvan, aşvan, kelekvan, melevan, dîdevan, nêrevan, segvan, baxçevan, rezvan, melekvan (serpale), melûvan, qeflevan

-van (III) : Paşgira "-van"ê ya di vê guhartoyê de bi maneya "kesê ku ji lêdana alaveke mûzîkê fêhm dike, jê dizane û bi wî kar û hunerî radibe" dide peyvê. Li vir hewce ye bête gotin, ku di zaravayên din yê kurdî de ji bo saloxdana ev celeb karê hunerî paşgira "-jen"ê tête bi kar anîn, ku ji lêkera "jenîn"ê ye, ango "lê dan". Bo nimûne, dibêjin "keça min kemanê xweş dijene". Gava ku em bala xwe didin zaravayê kurmançî dibînin ku piraniya Kurmançan ji dêl "jenîn"ê ve lêkera "lê dan"ê bi kar tinin. Ji ber hindê, vê nimûneya me gotî, bi awayê "keça min kemanê xweş lê dide / keça min xweş li kemanê dixê" dibêjin. Ji vê jî dîyar dibe, ku kurmançî ji zaravayên din yê kurdî û herweha ji zimanên din yê îranî bi dîr ketiye.

Nimûne: bilûrvan, zirnevan, tembûrvan

-van / -evan (IV) : Paşgira "-van"ê ya di vê guhartoyê de bi maneya "kesê ku çavê wî li ser karê

navbirî ye, kesê li tiştêkî miqate ye, panêr" e.

Nimûne: dergêvan, piştêvan

-van (V) : Paşgira "-van"ê ya di vê guhartoyê de ji navdêrekê rengdêrekê diafirîne.

Nimûne: dilovan

-wan (I) : Paşgira hevmaneya "-van"ê. Ji bo maneya di vê nimûneya jêrîn de li guhartoya jorîn ya (-van / -evan) (I)ê binihêre.

Nimûne: selwan / serwan (ango şivanê deveyan)

-wan (II) : Paşgira hevmaneya "-van"ê. Ji bo maneya di vê nimûneya jêrîn de li guhartoya jorîn ya (-van / -evan) (IV)an binihêre.

Nimûne: pawan, sîwan

-wer (I) : Paşgira bi maneya "xwedî kar û pêşeya navbirî" dide peyvê.

Nimûne: pilewer

-wer (II) : Paşgira "-wer" ya di vê guhartoyê de bi maneya "xwedîbûn"ê ye.

Nimûne: serwer

-wer (III) : Ev paşgira ji navdêrekê rengdêrekê çêdike û dide nîşan dan ku "ew tiştê navbirî jî çî materyalî" çêbûye.

Nimûne: zîwer (zîvîn), pilewer.

-weş : Ji lêkera "weşîn"ê ye û gava ku wek paşgir tête bi kar anînê maneya "tiştê ku karê weşandinê dike dide" peyvê.

Nimûne: pêlweş

-wî : Bi alîkariya vê paşgirê ji navdêrekê rengdêr yan jî navdêreke nû tene afirandin.

Nimûne: tawî, bawî, efsanewî, rêwî

-xane (I) : Paşgira bi maneya "xanî, avahî" ye.

Nimûne: nexweşxane, dersxane, çayxane, qehwexane, şîrxane, mêvanxane, diwanxane, karxane, çapxane

-xane (II) : Paşgira bi maneya "derdana ku tê de tiştêkî tête kirin" e.

Nimûne: agirxane, qûşxane

-xane (III) : Paşgira bi maneya "xaneyê çek û silehan" e.

Nimûne: şeşxane

-xwar / xwer / -xur : Paşgira ji lêkera "xwarin"ê ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê xwarinê radibe" dide peyvê.

Nimûne: xwînxwar, goştixwar, pîrxwar, kedixwar, mîratixwar, bertîlxwar, mirovxwar, heramxwar, selexwar, xemxwar

-xwaz : Paşgira ji lêkera "xwastin"ê ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê xwastinê radibe" dide peyvê.

Nimûne: miradxwaz, azadîxwaz, xêrxwaz, qencîxwaz, daxwaz, dilxwaz, şerxwaz, aştxwaz

-xenêq : Paşgira ji lêkera "xeniqandin"ê ye û maneya kesê / tiştê ku bi karê xeniqandinê radibe dide peyvê.

Nimûne: gurrenêq, kerxenêq

-xur : bnr > xwar

-xwer : bnr > xwar

-xwez : bnr > xwaz

-xwên : bnr > xwîn

-xwîn : Paşgira ji lêkera "xwendin"ê ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê xwendinê radibe" dide peyvê.

Nimûne: quranxwîn

-yar / -iyar (I) : Ev paşgir bi maneya "dost, heval" e.

Nimûne: bextiyar, hişyar, zanyar, jîyar, nasyar, berpîrsiyar, peyar,

-yar / -iyar (II) : Ev paşgir maneya "kesê ku wî karî dike" dide peyvê.

Nimûne: cotyar, kiryar, kirryar, şandiyar

-za (I) : Paşgira ji lêkera "zan / zayîn"ê ye û maneya "ji dayîka bûye, hatiye dinê, zaye" dide peyvê.

Nimûne: nûza (=berza), hevalza (cêwî)

-za / -zî / -ze (II) : Bi maneya "ji kesê navbirî çêbûye, ji kesê navbirî dayîka bûye, hatiye dinê, zaye" dide peyvê.

Nimûne: birazî / biraza, xwarzî / xwarza, mîrza / mîrze

-zade : Ev paşgir bi maneya "zarokê ji navbirî çêbûyî, zarokê ..." dide peyvê.

Nimûne: begzade, esilzade, mîrzade, begzade, şêxzade, şehzade, perîzade

-zan : Paşgira ji lêkera "zanîn"ê ye û maneya "kesê / tiştê ku bi karê zanînê radibe" dide peyvê.

Nimûne: kurdîzan, zimanzan, rêzan, hozan, qedirzan

-zen / -ezen : Paşgira ji lêkera "zeden" a farisî ye ku bergindê "jenîn" a kurdî ye. Li gor kurdî diva bû ev pagir biba "jen" lê herwekî xuya ye, me ev form ji farisî bi deyn kiriye.

Nimûne: borîzen, şûrzen, qelpezen, neyzen

-zar : Ev paşgir bi maneya cih e, cihê lê çandina tiştêkî ye. Bi alîkariya wê rengdêr yan jî navdêr tèn çêkirin.

Nimûne: gulzar, bazar (ji biha-zar).

-zed : Herwek paşgira "-zen"ê, ku me li jorê jê behs kiriye, ev paşgir jî ji lêkera "zeden" a farisî ye ku bergindê "jenîn" a kurdî ye. Wek paşgir maneya "kesê ku hatiye pêşniyar / pêşkêş kirin" dide peyvê.

Nimûne: namzed

-zede : Herwek paşgira "-zen" û "zed"ê, ku me li jorê jê behs kiriye, ev paşgir jî ji lêkera "zeden" a farisî ye ku bergindê "jenîn" a kurdî ye. Wek paşgir maneya "kesê ku tiştê navbirî lê ketiye" dide peyvê.

Nimûne: felaketzede, qezazede

-firaz / finaz / finyaz : Paşgira bi maneya "bilind" e.

Nimûne: serfiraz

-eng : Ev paşgir ji paşgira "-aheng" ya îranî kurt bûye û di kurdîya îro de bûye "-eng". Ji hokerekê navdêr çêdike.

Nimûne: pêşeng

Peyvên di stranan de

Amadekar : Emîn NAROZÎ

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
liyan: dilê min liyan e	tedirgin, endişeli; kalbim endişe doludur	inquiet, anxieux; mon cœur est inquiet	anxious; my heart is anxious
yabo: bavo	ey baba	(rég. dans les parlers de la plaine de Mêrdîn) père	(reg.) father
akincî: dêmanî, dêmatî	yerleşik	sédentaire	sedentary
seyir kirin, sêr an se kirin	bakmak	regarder	to watch, to look at, to observe
sibeng, sibê, spêde	sabah	matin	morning
êmilk: berxê ber şîr	sût kuzusu	agneau de lait	suckling lamb
qelibîn: qulibîn	devrilmek	être renversé	upside down; spilt; somersault
gulm: qurt	yudum	gorgée	a mouthful (of food or drink especially)
bed	kötü	méchant, mauvais	bad, wicked
bedgiran	çok ağır	très lourd, implacable	very heavy, implacable
kefen	kefen	linceul	a shroud
dupa; dupa ez ji bo te hatim	çoğunlukla, çoğunlukla senin için geldim	surtout, principalement ; je suis venu surtout pour toi	mostly; principally, above all I have come for you
êlî: ê'î; bi dengê ê'î	yüksek; yüksek sesle	élevé, haut ; à haute voix	loud, speaking out loud
rîdan: rî, rû, ridên	sakal	barbe	beard
mûçing	cımbız	pince à épiler	tweezers
çêlî, çêlik: derziya gir	iri iğne	grosse aiguille	a big needle
berek	yamaç, yokuş	col	a pass
bereka çiyê	dağ yamacı	col de montagne	a mountain pass
bereka hespê	at yularının boyuna geçirilen bölümü	pièce d'harnachement entourant le cou du cheval	a part of a horse's harness going round its neck
çil	doruk	sommet, cime	summit, peak
çilê darê	ağaç doruğu	cime d'un arbre	the top of a tree
çilê çiyê	dağ zirvesi	sommet de montagne	mountain summit
lî çil û çiyân	zirvelerde, yükseklerde	sur les hauteurs, sur les sommets	on high land
namil: navmil	omuz arası, sırt	le haut du dos, emplacement entre les deux épaules	top of the back, a place between the shoulder
teng û ber: teng û berteng	gümül dürsük	sangle, pièces d'harnachement entourant le ventre et le collier d'un cheval	strap, girth
li ber guhê yekî xistîn: pê hisandin	kulağına çalmak	faire sentir, mettre la puce à l'oreille	to make s.o. feel, set s.o. thinking
jin berdan	boşanmak (kadından)	répudiation, divorce	repudiation, divorce
hozinan; hozê mîhan û berxan ; mîhan hoz kirin	oğlakları koyunlara salmak	lâcher des agneaux sous les brebis	to put lambs to suckle at ewes
hebûk	1) varlık, mal 2) atın bileği, bukağılık	1) (rég. dans le Caucase) richesse ; 2) paturon, articulation inférieure (au-dessus des sabots) du cheval	1) (regional in Caucasus) wealth; 2) a horse's pastern (a joint just above the hoof)
li ser darê piyan rawestan, li ser lingan rawestan	ayakta kalmak, sürekli çalışmak	rester debout, travailler sans cesse	to remain on one's feet, to work continuously
ramûsan: maç	öpücük, öpme	baiser	a kiss
ramûsîn	öpmek	embrasser	to kiss
hingivê zeyiyan	oğul balı	premier miel de jeunes abeilles	virgin honey, the first honey from a fresh swarm
seqlawî (seklawî)	seklavi, slav kökenli asıl at	cheval de race slave	a Slav breed of horse
nal	nal	fer à cheval	horseshoe
bizmar, mîx	çivi	clou	nail
şop	iz	trace, empreinte	a mark, stamp
selef, selefê siwaran	süvari alayı	convoi de cavalier	a cavalcade, a convoy of horsemen
cuhar, cuher, ceher, cehar	yem torbası	musette, mangeoire	nose bag, feed bag
qozax	yosma, şuh	coquette, belle	smart, good looking, pretty
ji ... û pêştir	den itibaren	à partir de	as from, starting with
dilober, dilber	güzel kız, dilber	beauté, belle fille	a beauty, beautiful girl
evîndar	aşık	amoureux	in love
ceng	savaş	guerre	war
cangorî	kurban	sacrifice, victime	sacrifice, victim
hez kirin	sevmek	aimer	to love
guhdar	dinleyici	auditeur	a listener
dengbêj	ozan	barde, troubadour	a bard, minstrel
narîn	zarif, ince	fin, délicat, raffiné	fine, delicat, refined
xirxal	halhal	chaîne de cheville	anklet
guhar	küpe	boucle d'oreille	ear ring
rewal	tüysüz delikanlı	jeune homme imberbe	a young beardless man
qewal	yezidilikte deyiş söyleyen	chanteur d'hymnes religieux yézidis	singer of yezidi hymns
xelîn, stûyê te bixele! xanî xeliya	1) burkulma: boynu burkulası! 2) yıkılmak: ev yıkıldı	1) se briser, que ton cou se brise ! 2) s'effondre, la maison s'est effondrée	1) to be broken, may your neck be broken; 2) to have collapsed, the house has collapsed
xilxilîn	yıkılmak	s'effondre	to have collapsed
peya bûn: daketin	inmek	descendre, mettre pied à terre	to dismount
sîng û berê tiştîrî	el değmemiş, bakire	vierge ; dont nul n'a caressé les seins	a virgin, s.o whose breasts have not been caressed

kulxan	1) hamamları ısıtan, hamamın altında bulunan kupalı ve geniş ocak; (2) çöplük	1) chaufferie d'un hammam ; 2) décharge publique	1) the boiler room of a steam bath; 2) a public waste dump
tewrî = herî; tewrî pêşî = herî pêşî =	en; en öndeki	le plus ; le plus en avant	the most; the most in advance
gernas	kahraman	héros	heroes
navgiran	meşhur, ünlü	célèbre, fameux	celebrated, famous
boke	cesur, atılğan	courageux, audacieux	brave, daring
bokeberan, boxberan	cesur, atılğan gözüpek	hardi, audacieux (comme un bélier)	bold, daring (like a ram)
can bi can	can ciğer	intime, très proche	intimate, close
xwemalî	1) aileden veya yakınlardan biri; 2) yerli, kendi yapımı	1) la famille, proche ; 2) fait maison	1) the family, close relations; 2) home made
lomekar	yakınan, yakınmacı	plaintif	plaintiff
dîwan	divan	cour, salle de réception d'un seigneur	a court, a lord's reception room
litimîn, likumîn	tökezlemek	trébucher	stumble
keleşo	çamaşırı kaynar suda yıkama	lavage du linge dans de l'eau bouillante	washing clothes in boiling water
darê keleşoyê	çamaşır tokacı	battoir d'essorage du linge	a clothes wringer
miçiqîn: çikîn	(çeşme, göl, kuyu vb), kurumak	tarir	to dry up
mirûz, me'd, sikûm, rûçik	beniz, yüz ifadesi	figure, expression du visage	countenance, facial expression
pelweşîn	yaprak dökümü	chute de feuilles	falling leaves
çêrîn; biçêre	otlamak	paître	to graze (eg. cattle)
xwastek; xwestek	istek, dilek	demande, souhait	request, wish, desire
bermalî	1) ev hanımı; 2) eş, zevce	1) ménagère ; 2) épouse	1) housekeeper; 2) wife
xela	kıtlık	disette	scarcity, famine
dawestîn	durmak	s'arrêter	to stop oneself,
dawestandin	durdurmak	arrêter, stopper	to stop
dagestin	ısırmak	se mordre (les lèvres)	to bite (one's lips)
peqîn	patlamak	exploser	to explode
peqandin	patlatmak	faire exploser	to make or cause an explosion
kaphêşîn: kabhêşîn	ayakları masmavi at	cheval aux pieds bleus	a horse with blue hooves
qêrîn: qîrîn:	çığlık atmak, bağırarak	crier, lancer des cris	to shout to cry out
zelal	duru, berrak	limpide	limpid, clear
kember: kemer	kemer	ceinture	belt
şalwar: şelwer	şalvar	pantalon bouffant	baggy trousers
qulemişk: qulmişk, kunmişk	fare deliği	trou à rat	rat-hole
dîzgîn: destgîn	dizgin	rènes	reins
rûçik	yüz, surat, çehre	visage	face
xelek	halka	anneau	ring
xeleka lêvê	üst dudak kenarı	le plis de la lèvre supérieure	the fold of the upper lip
şimşat: şahîk, hilîn	kaygan, parlak ve kaygan	brillant et glissant (sol, surface)	shiny or slippery (eg. ground or surface)
çengzêrîn	1) altın kollu; 2) zengin ve cömert	1) au bras d'or ; 2) riche et généreux	1) with golden arms; 2) rich and generous
bazin	bilezik	bracelet	bracelet, bangle
bazing	küçük bilezik	petit bracelet	bangle
dewkil: sirsûm, qom	yayık	baratte	a churn
hêl: quwet	kuvet	force	force, strength
wer: werkî, werkîno, wanî, wisan, welê, weha, wilo, wanîko	öyle, böyle	comme, ainsi	like, thus,
gewrî(k)	dağın yüksek yerlerinde geçit veren yer	col de montagne	a mountain pass
sitrandin	barındırmak, korumak	abriter, protéger	to shelter, to protect
veder	sapa	à l'écart, éloigné de la route	out of the way, isolated, off the beaten track
kuzot: bizot, perenoj, sotik	köz	braise	hot coals or charcoal
qulp	kulp	anse	handle
niqutîn	damlamak	s'égoutter	to drip
niqutandin	damlatmak	égoutter	to strain

Ferhenga Avestayî-Kurdî

Behrûz ŞUCAÎ

avestayî	kurdî	tirkî	fransizî	îngilizî
θri-gaye	sê-gav	üç adım	trois pas	three paces
*hurvan-	rewan	ruh	âme	soul
*seveh-	sibeh, spêde	sabah	matin	morning, east
*verev-, vouru	freh, fereh	geniş	large	wide, broad, spacious
*zerey	zer	sarı	jaune	yellow
baêşezya-	baş- (ji bo brîn û nexweşiyê)	tedavi etmek	soigner, guérir	to heal, cure
dentan-	dindan, didan, diran	diş	dent	tooth
dveêşe	(di)min, (du)min	düşman	ennemi	enemy
freêşte	fre	çok, çoğu	très	most
ham	havîn (hamîn), hamnan	yaz	été	summer

<i>hame</i>	hev, hema	benzer	semblable, similaire	equal, like, the same
<i>hamîne</i>	havîn, hamnan	yaz mevsimi	saison d'été	summer-time
<i>hau</i>	ew, hew(qas)	o	il/elle	he/she/that
<i>havene-</i>	haven, havan	havan	mortier	mortar
<i>hem</i>	hev	birlikte	ensemble	together
<i>heme</i>	hemî, heme	her	chaque	any, every
<i>hepte</i>	heft	yedi	sept	seven
<i>heurve</i>	her	tüm	tout, totalité	entire, whole
<i>heve, hve, xwe-</i>	xwe, ho	kendi	soi, le sien	own, one's own
<i>hext</i>	hêt	bud	cuisse	a thigh
<i>hezeh-, hez</i>	hêz	güç, kuvet	force, puissance	strength, power, force
<i>hede</i>	di-	her zaman, Kürtçe geniş zaman ön eki	toujours, préverbe du duratif	always, (a Kurdish: durative verbal particle)
<i>hişkev-, huşke-, heoş-</i>	hişk	kuru	sec	dry
<i>hizva-, hizveh-</i>	ziman, ezman, ziwan	dil	langue	tongue
<i>hunerevent</i>	hunermend	yetenekli	habile, intelligent	skilled, clever
<i>huşkō-zem</i>	hişke-zevî	kuru toprak	terre sèche	dry earth
<i>hve</i>	eve, eva	bu	ceci	this, the, he
<i>hver-, xwen-</i>	xor- (xorhelat)	güneş	soleil	sun, sunshine
<i>hverə-xşeête-</i>	xurşîd	parlayan güneş	soleil radieux	the shining sun
<i>jnev</i>	jûnî, jinû, ejnû	diz	genou	knee
<i>keraşver</i>	kişver, kişwer	coğrafi bölge	région de la terre	region of the earth
<i>kere</i>	kerî	sürü	troupeau d'ovins	herd (of sheep)
<i>ma, me</i>	me-	ma, olumsuzluk eki	ne pas, négation	not, negation marker
<i>maêt-</i>	ma-	kalmak	rester	to stay, abide,...
<i>man-, meinye-,</i>	(ra)man	düşünmek, inanmak	penser, croire	to think, believe
<i>maneh-</i>	(ra)man, mane	zihin, düşünce	esprit, pensée	mind, spirit, thinking
<i>maneye-</i>	man-	kalmak	rester	to stay, remain
<i>mater</i>	ma(k), may, dê(marî), mare	ana	mère	mother
<i>me-</i>	mi-, min	bana, benim	mon, moi	me
<i>mede, mede-</i>	mey	güçlü içki	boisson forte	strong drink
<i>meêş</i>	mêşin, mîh, ga(mêş)	koyun	mouton	sheep,
<i>meêye</i>	mij	sis	brouillard	cloud, mist, fog
<i>meidyane</i>	meydan	orta	milieu	the middle
<i>mer-</i>	mir-	ölmek	mourir	to die
<i>merate</i>	mêr, meriv	ölümcül, insan oğlu, insan	mortel, être humain	mortal, human being, man
<i>merəya</i>	mêrg	çayır	prairie	meadow
<i>mərəye</i>	mirîşk	kuş	oiseau	bird
<i>mesen, mezent-</i>	mezin	büyük, önemli, heybetli	grand, important, majestueux	great, important, greatness, majesty
<i>mexşî-</i>	mêş	sinek	mouche	fly
<i>medeye-</i>	mest	sarhoş	ivre	drunk
<i>miðra</i>	mitra	Mitra, bir tanrı adı	Mithra	Mithra, name of a god
<i>mijde</i>	mijde, mizgîn	müjde	récompense pour une bonne nouvelle	reward, for binging good news
<i>mîştî</i>	hemîşe, mişe	daima	toujours	always
<i>mrûre-</i>	mirar-	ölesiye	mortellement	deadly
<i>nafe</i>	navik	göbek	nombril	navel
<i>namen</i>	nav/name	ad, isim	nom	name
<i>namîşte</i>	nivişt	eğilmek	se courber, s'incliner	bowing down, bent
<i>naveye</i>	nav	gemi, denizcilik	bâteau, naviguer	boat, ship, navigate
<i>neê-key</i>	ne-kê (ne tukes)	hiçbiri	aucun	none
<i>nəmah,</i>	nimêj, nivêj	saygıyla eğilme, dua	révérence, prière	reverence, prayer
<i>nevetá</i>	nehwêd, not, nod, newe	doksan	quatre-vingt-dix	ninety
<i>nitəma-</i>	nizim	alçak	bas	low
<i>nû</i>	nuha, niha	şimdi	maintenant	now
<i>paðray-</i>	parêz, parast	korumak	protéger	to protect
<i>peyrîka</i>	pîrik(hevok), pîrê	cadı	sorcière	sorceress, witch
<i>peytî</i>	bi-, pey	ile	avec	with, to
<i>peoyryaêynî-</i>	pêwir, perwîn	Süreyya	Pléiades	Pleiades
<i>pera</i>	perr-, têperr	geçiş	à travers	aside, across
<i>pera</i>	pêr, par,	geçmiş, eski	ancien, ex	former (times),
<i>pere</i>	berê	eskiden	anciennement	formerly
<i>peršta-</i>	pişt-, parast-	sırt, koruma	support, protection	back, protection, guard
<i>petey-, peyti-, peyðy-</i>	peya	sahib, koca	maître, seigneur, mari	master, lord, husband
<i>pezdeye</i>	bizd-	ürkmek	craindre	to fear, to scare
<i>ramen-</i>	ramedan (vehesiyān)	huzur, dinlenmek	repos, paix	rest, repose, peace
<i>rane</i>	ran	bud	cuisse	thigh
<i>raşte-, razîşte-, raz-</i>	rast, raşt (zazakî)	doğru	droit	straight
<i>reêş-</i>	rîş	zarar	dommage	damage, hurt
<i>reoçeh</i>	roj	ışık, gün, ışığı	jour, lumière du jour	light, day-light
<i>reoçene-</i>	rojene, rojin, rojîn	pencere	fenêtre	window

<i>reoçine</i>	roj, rohn	parlak, ışıldayan (Kürtçede gün, güneş)	brillant, radieux (en kurde, jour, soleil)	bright, radiant, shining (in Kurdish day, sun)
<i>reod</i>	rûwek, (ru)stin	yetişmek	pousser, grandir	to grow (in Kurdish growing plant)
<i>reoje</i>	rovî	tilki	renard	fox
<i>reok-</i>	ronî, ronak	parlamak, ışıldamak	briller	to shine, to be bright
<i>reoxşne</i>	roşin, rohn	parlak	brillant	bright
<i>reoxşnev</i>	roşnayî, rohnî	parlaklık	brillance	brightness, brilliance
<i>reoşne</i>	rûhn, rûn	tere yağı	beurre	butter
<i>reodêh-</i>	(rû)bar	ırmak	rivière	river
<i>reven, reon, urven</i>	rewan	akışkan, ırmak	fluide, rivière	flowing river
<i>şa-</i>	şa-	neşeli, mutlu	joyeux, heureux	joyful, glad, happy
<i>sarad</i>	sar, sal, ser	yıl	année	a year
<i>şatey</i>	şadî, şahî	neşe, zevk	joie, plaisir	joy, pleasure, comfort
<i>sefe</i>	sim	katır tırnağı	sabot (du cheval)	hoof (of the horse)
<i>seyrye</i>	(ser)gîn, (ser)go	tezek	bouse séchée	dung
<i>seoçeye-</i>	sûc, sûç	günah, hata	péché, faute	a sinful action
<i>serate-</i>	sar, sard	soğuk	froid	cold
<i>skend-, şçendeye-, şçadeye-, şçindeye-</i>	şkand-, şkên-	kırmak	casser, briser	to break
<i>spađe</i>	spah, supa	ordu	armée	host, army
<i>speête</i>	spî	beyaz	blanc	white
<i>spen-</i>	seh, seg	köpek	chien	dog
<i>spîş</i>	spîh, spih	bit	pou	louse
<i>srû, sroêne</i>	strû	diken	épine	thorn
<i>star</i>	stêr	yıldız	étoile	star
<i>steore</i>	hêstir	büyükbaş hayvan	gros bétail (chameau, cheval)	largecattle, draught animal (camel, horse, ass)
<i>stewre-</i>	stûr	kalın, güçlü, sıkı	bien fixé, épais, ferme, fort	firmly fixed, stiff, firm, strong
<i>stûna-, stûne-</i>	stûn	sütun, direk	colonne, pilier	column, pillar, beam
<i>suxre</i>	suhr, sor	kırmızı	rouge	red (of fire)
<i>şyev, şev-</i>	şî, şo, çû-	gitmek	aller	to go
<i>urven, urun-</i>	rewan	ruh	âme	soul
<i>va-, vaye, vayah-</i>	ba-, va-	rüzgar	vent	wind
<i>vaçe</i>	bêj-, bêje, vace	deyiş	adage	saying
<i>vefre-</i>	befr, berf, vewr	kar	neige	snow
<i>var-</i>	(bar)an	yağmur	pluie	rain
<i>vareye-</i>	barî-, var-	yağmur yağmak	pleuvoir	to rain
<i>veêda-</i>	peyda	bulma, elde etme	obtention	finding, obtaining
<i>veêm-</i>	em, me	biz	nous	we
<i>veên-</i>	vîn-, bîn-	görmek	voir	to see, to look at
<i>vahrke</i>	verg, gurg, gur	kurt	loup	wolf
<i>vehyeh</i>	bêh(tir)	daha iyi	meilleur	better
<i>vî-çide-, vî-çidyai</i>	cida	ayrı, ayrılma	séparation	separation
<i>vîsent</i>	vîst, bîst	yirmi	vingt	twenty
<i>vohunî</i>	xûn, xwîn, gonî	kan	sang	blood
<i>xweê</i>	xwe	öz, kendi	soi, à soi	self, one's self
<i>xweêd-</i>	xwî (dan)	terlemek	suer	to sweat
<i>xweiryen</i>	xwarin (rader)	yemek, içmek	boire, manger	to eat, to drink
<i>xweñher</i>	xweyng, xweh	bacı	sœur	sister
<i>xwep-</i>	xew	uyumak	dormir	to asleep
<i>xwer-</i>	xwi-, xwar-	yemek, tüketmek	manger, consommer	to eat, to consume
<i>xwerantî</i>	xwarin (nav)	yemek	nourriture	food
<i>xwe-wrîre</i>	xwe-werar	faydalı meyveli	fructueux	fruitful, fruitbearing
<i>yûşma, xşme</i>	şima (zazakî)	siz	vous	you(pl.)
<i>yovan, yûvan</i>	ciwan	genc	jeune, jeune homme	young, young man
<i>zan-, zazan-, zîzen</i>	zê-, za-, zayîn	doğurmak	enfanter, donner naissance à	to give birth to a child, to bring forth
<i>zate-</i>	zayî-	doğmuş, hazır	né, présent	born, to be present
<i>zaver</i>	zor	beden gücü	force physique, vigueur	(bodily) strength, vigour
<i>zarad</i>	zird, zerî, zil, dil	kalb	cœur	heart
<i>zereneêne, zeraneêne-</i>	zêrîn	altından	d'or, en or	golden
<i>zerenye-</i>	zêr	altın	or	gold
<i>zeyene-</i>	zivistan	kış (mevsimi)	hiver	winter (time)
<i>zeyr.geone</i>	zergûn	sarı	jaune	yellowcoloured
<i>zî</i>	ji, zî	gayet tabi, elbette	bien sûr	of course, surely, indeed
<i>zrvan</i>	zeman	zaman	temps	time
<i>zya-</i>	ziyan	zarar vermek	endommager	to damage
<i>zyaney</i>	ziyan	zarar	dommage	damage

